

Изм. № 1013/19.07.2007г.

НА ВНИМАНИЕТО НА РАБОТНА ГРУПА 20 ОКОЛНА СРЕДА

ОТНОСНО: ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ОТГОВОРНОСТТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ОТСТРАНЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ ОТ 09.07.2007г.¹

Във връзка с промени в текста на цитирания законопроект, обявени на заседанието от 18.07.2007г., на РГ 20 Околна среда, проведеното обсъждане и изразени позиции от страна на представителите на БСК, Българската асоциация на металургичната промишленост и Българската камара на химическата промишленост, с настоящето изпращам предложения, допълващи и прецизиращи становището, изпратено с изх.№ 1013./17.07.2007г.

1. Възприети са основни принципни предложения на организации членуващи в БСК, подобряващи практическата приложимост на изискванията и снижаващи до реалистични размери, разходите за постигане на съответствие, както от страна на държавната администрация, така и от страна на операторите на промишлени инсталации – задължени лица. Това се отнася преди всичко за:

- промяната на характера и вида на обезпеченията по чл. 43, ал. 1;
- частично регламентиране на покритието на риска за неизпълнение на утвърдените от компетентните органи превантивни или оздравителни мерки, в случаи на вече възникнали заплахи или причинени действителни екощети (в предишния вариант – безалтернативно учредяване на задължително покритие на риска от тяхното евентуално възникване);
- възможност за доброволно застраховане (чл.43, ал. 2);
- регламентирането чрез наредба на мерките и референтните цени на превантивните и оздравителните мерки (чл. 5, ал. 3);
- частичното стесняване на приложния обхват на законопроекта чрез относително по-точно отразяване на изискванията на Директива 2004/35/СЕ - Анекс II (в тази връзка предстоящите промени на Закона за управление на отпадъците следва да отразят минимално необходимите изисквания на проекта на рамкова директива за отпадъците);
- възможността и други компетентни лица да изготвят доклади за оздравителни мерки, освен регистрираните експерти по чл. 85, ал. 1 на ЗООС.
- други, посочени в предишни становища на БСК.

Това без съмнение ще елиминира:

- обездвижването на стотици милиони до няколко милиарда лева от оборотните и капиталови средства на предприятията,
- извършването на практически нереалистичната оценка на риска, актуализираща се спрямо непрестанно извършващите се промени в оперативното управление и контрол в предприятията за десетки хиляди оператори в обозрима перспектива.

2. Ограничаването на приложния обхват на законопроекта – сегашен текст на Прил. 1, т. 2 “оползотворяване и обезвреждане на отпадъци по ЗУО”, следва да бъде придружено с допълнителен анализ за пълно съответствие с чл. 3, т. 1 (Анекс III) на Директива 2004/35/ЕС. Необходимо е да се оцени обхвата на дейностите по оползотворяване и обезвреждане (брой на задължените лица,

¹ Ползване на текста и позициите, изразени в настоящия документ от организации и лица, нечленуващи в БСК с изключение на държавни органи, следва да става с изрично рефериране към източника, в т.ч., изх., номер и дата на настоящото становище.

необходимост от прагови стойности, евентуално позоваване на класификатора на отпадъците за опасни свойства) и отчитане на тези въпроси при подготовката и приемането на ЗИД на Закона за управление на отпадъците. В ПРИЛОЖЕНИЕ № 1, към чл. 3, ал.1, т.1, в края на т. 2 следва да се постави запетая и добави текста „с изключение на съхраняването им.”

В редица случаи са налице оператори, заплатили продуктова такса², като същевременно много често е оторизиран един единствен оператор, с недостигащ капацитет да покрие потребностите на територията на цялата страна. Например, оторизираните оператори ползват средства от платените такси, ангажирани са с всички дейности, свързани с излезлите от употреба автомобилни гуми, или отпадъци от опаковки, стари автомобили, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване. В подобни случаи, от операторите, заплатили продуктова такса следва да отпаднат, както задълженията за откриване на банкова гаранция или застраховка, гарантиращи МОСВ при евентуално нанасяне на щети върху ОС, така и от приложния обхват на законопроекта (Приложение 1, дейности по оползотворяване и обезвреждане), доколкото **основният принцип „замърсителят плаща” е вече реализиран**. Предвид гореизложеното, предлагаме чрез допълване на чл. 4 от обхвата на задължените лица и дейности да отпаднат фирмите, които заплащат продуктова такса или изпълняват задълженията си по събиране и оползотворяване чрез организация по оползотворяване.

3. Следва да бъдат преразгледани отговорностите на държавата за т.н. “стари екощети” по ЗООС като се оцени практиката в източноевропейските страни членки на ЕС, необходимостта от еднакво третиране на предприятията в страната, правилата за предоставяне на държавни помощи в ЕС и поносимо натоварване на бюджета.

4. Необходимо е ясно и неподлежащо на субективно интерпретиране определяне на понятието „заплаха за екологични щети” (сега “достатъчна вероятност за възникване на екощети в близко бъдеще”). Предвидената административна отговорност и финансови обезпечения, задължения за уведомяване на компетентния орган, ще предизвикат многобройни спорове за определяне на случаите с възникнала „заплаха за екологични щети”. В тази връзка предлагаме, нова дефиниция по §1, т.18:

„18. непосредствена заплаха за екологични щети” означава оценена спрямо критериите за оценка на риска достатъчна вероятност за възникване на екологични щети в бъдеще, която е в пряка причинно-следствена връзка с човешко поведение, дейност или въздействия върху околната среда на инсталации по Прил. 1”.

Ако не бъде възприето това предложение, следва да бъде въведен текст (в чл. 21 като нова ал.1) за определяне на случаите (списък с характеристики) на потенциалните заплахи за възникване на екологични щети, подлежащ на съгласуване между компетентния контролен орган и оператора.

---

² Например, в приложение 1 към чл. 3, ал.1, т.1 попадат производителите на регенерирани автомобилни гуми, които осъществяват оползотворяване на износени гуми на местни потребители или внасяни в страната по т.нар. „зелен списък”. По силата на ПМС 137/29.06.1999г., за приемане на Тарифа за таксите за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, считано от 2000г., бяха въведени продуктови такси за производителите на нови гуми, както и за вносителите на нови, регенерирани и употребявани пневматични гуми. Целта на събираните такси е те да бъдат използвани целево за събиране, транспортиране и рециклиране на негодните за употреба автомобилни гуми. Фирмата спечелила конкурса за извършване на тези дейности, има задължението да изгради регионални площадки за събиране на старите автомобилни гуми и в следствие да ги рециклира в съответствие с определените нормативни изисквания, за което е финансирана от ПУДОС. Към момента основателно се приема, че не се извършва събиране на негодни гуми от мястото на образуване на отпадъка. Независимо от това, че 7 години внасят такси, фирмите от бранша сами търсят начин за законосъобразно освобождаване от отпадъка. Пневматичните гуми са първата стока, обложена с продуктова такса, а за редица включени по-късно стоки /опаковки, МПС, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и т.н./ бяха приети съответните наредби. В тази връзка АСОЦИАЦИЯТА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ, ВНОСИТЕЛИТЕ, ТЪРГОВЦИТЕ И ВУЛКАНИЗАТОРИТЕ НА ГУМИ настоява, МОСВ да приеме конкретна наредба по чл. 24 ал. 2 от ЗУО, тъй като нейното отсъствие понастоящем не дава възможност на бранша да създаде организация за събиране и третиране на излезлите от употреба пневматични гуми, както и да поеме отговорности по този законопроект. Подобен е случаят и с излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, и чаканите процедури за разрешителни на кандидати за упражняване на дейност като организация за оползотворяване.

В тази връзка предлагаме в чл. 21, ал. 4, да бъде включена нова т. 5 със следния текст ”данни от протоколи от извършени анализи и измервания, доказващи нарушаване на приложимите стандарти за качество на водите и почвите и/или на оцененото базисно или консервационно състояние по §1, т. 1, т. 12 или т.13”.

5. Възприето е предложението за частично ограничаване броя на компетентните органи (МОСВ, РИОСВ, БД и НП). В същото време следва да бъде осигурена ефективна комуникация с териториалната администрация и възможност административно обжалване пред относително независим централен орган. Правомощията на МОСВ по чл.7, ал.1, т. 1 и т.3 категорично блокира тази възможност, независимо от предвиденото делегиране на правомощия (виж също предложението за регламентиране на функциите на ПУДООС по този законопроект). **Необходимо е делегиране на всички основни контролни функции по този закон на РИОСВ** (вместо МОСВ, БД, директорите на националните паркове), вкл., получаване на информация от операторите, издаване на заповеди за утвърждаване на предложените оздравителните мерки, упражняване на контрол и т.н.

6. Подчертаваме отново необходимостта от осигуряване на безплатен достъп за операторите до базите данни на ИАОС за състоянието на защитените видове, природни местообитания, водни обекти и почвите. Данните са необходими за определяне на базисното състояние спрямо което се констатира наличието на заплаха за екологична щета и за освобождаване от отговорност на операторите за щети предизвикани от трети лица или свързани с предписания на контролните органи. В този смисъл следва да бъде въведена съответна алинея към чл.20;

7. Закона следва да регламентира забрана за двойно покритие (извършване) на разходи за оздравителни и превантивни мерки в съответствие с чл. 16, ал. 2 на Директивата. Именно в тази връзка е и отправеното предложение по т.2 на представеното становище, вкл., цитираната позиция на АСОЦИАЦИЯТА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ, ВНОСИТЕЛИТЕ, ТЪРГОВЦИТЕ И ВУЛКАНИЗАТОРИТЕ НА ГУМИ.

Необходимо е да се регламентират случаи, предвидени в директивата, които не са надлежно транспонирани в сегашния текст (непредвидимост на щетата, свързана със сегашното състояние на научното и техническо познание, яснота относно предписанията на компетентния орган за **допустимост на емисията или събитието**, причинили щетата в случаи на издадени разрешителни, респективно изпълнявани програми за постигане на нормативно съответствие).

В тази връзка следва да бъде транспониран кореспондиращия текст от чл. 8, ал. 4, (а) и (b) на Директива 2004/35/ЕС, като в чл. 38, ал. 2 на законопроекта, като се добавят нова т.3 и т.4 със следното съдържание:

“т.3. са причинени от емисия или събитие, изрично разрешено или в съответствие с условията на разрешително, издадено за изпълнение на дейности по Прил. №1 на чл. 3, ал. 1, т. 1.

т.4. са причинени от емисия, дейност или начин на използване на продукт, за които операторът може да докаже, че според състоянието на научното и техническото познание към момента на изпускане на емисията или извършване на дейността, не е било известно че те могат причинят екологични щети.”.

С точното транспониране на текста чл. 8, ал. 4, (а) на директивата, се освобождават от отговорност за покриване на разходи за емисии и възникнали събития, посочени изчерпателно в условията на издадените разрешителни, по правни актове на ЕС по Анекс III (законите по Прил. №1 на законопроекта).

В чл. 38, ал. 2 думите, когато "той докаже" следва да се заменят с "когато се докаже".

8. Подкрепяме основните принципи, заложи в сегашната редакция на чл. 43 - чл. 44, вкл.;

- прецизиране на конкретната цел на обезпеченията (обезпечаване на риска от неизпълнение на вече определени оздравителни или превантивни мерки при възникнали щети или потенциални заплахи);
- въвеждане на принципа на доброволност при сключване на застрахователните договори (чл.43, ал.2);
- въвеждане на алтернативни обезпечения извън банковата гаранция и застрахователната полица – пазарно оценени ипотека върху недвижимо имущество, залог на ценни книги и други активи собственост на оператора, международна /колективна/ застраховка.

Въпреки това *следва да бъде редактиран чл. 44 като се възприеме изцяло принципа на доброволност за сключване на договорите за застраховане на риска от възникване на непосредствена заплаха или настъпване на екологична щета, въведен с чл. 43, ал. 2.*

Следва да се отчете, че ал. 3 на същия член дава достатъчно последващи гаранции, че съответните финансови обезпечения ще бъдат ефективно учредени в полза на компетентния орган – МОСВ (в нашето предложение - ПУДООС).

В подкрепа на това предложение изразяваме следните основни аргументи:

- **необходимост от точно транспониране на изискванията на чл.14, ал.1 на Директива 2004/35/СЕ (покрытие на риска от обявяване в неплатежоспособност а не хипотетичната възможност за възникване на екощети);**
- липсата на развит застрахователен пазар и услуги за покритие на риска от възникване на екощети;
- необходимостта от възприемане на споменатия по време а обсъждането в МОСВ (29.05.2007г.) опит от приемането на унгарското законодателство и практиката във Великобритания, по конкретно правилото за откриване на обезпечения след възникване на щетите;
- необходимостта от елиминиране на условията за корупция и субективизъм.

По влизането в сила на чл. 43 и чл. 44 (при едновременно отпадане на ал. 1 и ал. 2 по варианта от 09.07.2007г., обявено на заседанието на РГ 20).

Параграф четири от ПЗР следва да заменен със следния текст:

„§ 4. Чл. 43, ал.1 , т.1 и ал.2 и чл.44 влиза в сила от 2011 г., а чл. 43, ал. 1, т 3-4 от 01.07.2011г.”

Предложението осигурява постепенност при въвеждане на финансовите обезпечения (както беше предвидено в предишни варианти на законопроекта). Същевременно се реализира възможността за представяне на ЕК на доклад до 30 април 2013г., за хода на изпълнение и ефективност на финансовите инструменти, както изисква чл. 14, ал. 1 и 2 и чл. 18, ал. 1 на Директива 2004/35/СЕ.

9. Настояваме отново да бъде преоценена нехарактерната за държавен орган, роля на МОСВ по сегашния чл. 44 и на други места в текста, като „финансова” институция, доколкото МОСВ е орган за изпълнение на държавната политика по ОС. Акумулирането на средства по финансови обезпечения, финансирането на оздравителни мерки, осъществяването на разчети с операторите на инсталации, изпълняващи оздравителни мерки, и в други подобни случаи, предвидени в действащите специални закони, следва да се съсредоточи в обособена партида в ПУДООС **в чиято полза следва да бъдат откривани и съответните предварителни обезпечения.** Подкрепяме отново насочването по сметка на ПУДООС, а не към МОСВ на определена част (например до 30%) от санкциите и дължимите такси за покриване на (административни) разходи по оздравителни мерки, предприети за сметка на общините и/или областните управи. Резервираните с течение на времето средства могат да се ползват за финансиране на оздравителни мерки в случаите когато съответните оператори са обявени в неплатежоспособност (виж чл. 14, ал. 1 на Директива 2004/35/СЕ) за възмездяване на оператори, които са били задължени да предприемат мерки по отношение на екощети причинени от трето лице ил в случаите по чл. 38, ал. 2, т. 2. Допълнително чрез последващи промени в ЗООС следва да се

гарантира прозрачност на управлението и разходването на средствата вкл., увеличаване на постоянната квота за представители на операторите на промишлени инсталации (предлагано многократно по други поводи от БСК).

10. В глава VII „Принудителни административни мерки и административно - наказателна отговорност” да се предвиди, че отговорността по чл. 63, чл. 65, чл. 66, чл. 67 се носи само, ако не е дадено обезпечение за изпълнение на задълженията по закона, или даденото обезпечение е недостатъчно с оглед покриване разходите по наложената мярка.

11. Чл. 68, думите ал. 1 следва да се заменят с ал. 3, при възприемане на принципа на доброволност на сключването на застрахователни договори за покритие на риска от възникване на заплаха или настъпване на екощети (задължително е осигуряване на обезпечения, както предвижда ал. 3 на чл. 43).

12. В Допълнителните разпоредби (§1):

- да се прецизира понятието по т. 29 „щета”;

- да се даде нова дефиниция на т. 18. „непосредствена заплаха за щета” (вж. предложената дефиниция по-горе);

- да се конкретизира понятието „базисно състояние”;

- да се даде дефиниция на понятието „оценка на риска” (вж предложението по-горе).

За контакти: тел. 980 30 55, brankov@bia-bg.com

С уважение,

Д. Бранков

Гл.-директор в БСК,

Член на РГ 20 Околна среда